

Gezondheidsnota Maasdriel 2018-2021

Inhoud

Inhoud	2
Voorwoord	3
Inleiding	4
1. Kaders	5
2. Visie	8
3. Thema's	10
4. Uitvoering	14
5. Uitvoeringsafspraken	19
6. Financieel kader	20
Bronnen en verder lezen	21

Voorwoord

Onze groene gemeente Maasdiel biedt alle mogelijkheden voor een goede en gezonde leefstijl. Het mooie buitengebied en uitgebreide dijkenetwerk nodigen uit tot lange fietstochten of frisse wandelingen. De innerlijke mens kan daarna lekker en voedzaam genieten van al het goede dat onze land- en tuinbouw te bieden heeft. Een actief verenigingsleven zorgt voor sportieve ontspanning en de mogelijkheid nieuwe contacten op te doen. Bij gezondheidsklachten kunnen inwoners terecht bij een ruim aanbod van professionele zorgverleners en medische voorzieningen.

Dit alles sluit aan bij het nieuwe denken over gezondheid. Bekeken vanuit het concept Positieve Gezondheid is gezondheid zoveel meer dan alleen het fysiek functioneren; het is een samenspel tussen geestelijk welzijn, deelnemen aan de samenleving en je lichamelijk goed voelen.

Ondanks alle mogelijkheden die we in Maasdiel hebben voor een gezonde leefstijl laat onderzoek zien dat de gezondheid van inwoners in Maasdiel op verschillende gebieden nog te wensen overlaat. We scoren op een aantal gezondheidsthema's slechter dan vergelijkbare gemeenten. Er valt nog veel winst te halen op het gebied van meer bewegen, gezonder eten en minder gebruik van alcohol.

Samen met alle partners wil ik me inzetten om de inwoners van Maasdiel te ondersteunen bij keuzes voor een gezonder leven en daarmee onze samenleving sterker maken. In deze nota wordt aangegeven hoe we dat de komende jaren willen aanpakken. Ik wil u graag uitnodigen hier samen de schouders onder te zetten.

Anita Sørensen,
wethouder

Inleiding

Gemeenten hebben de wettelijke taak de gezondheid van inwoners te bevorderen en te beschermen. Deze taak is vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Onderdeel hiervan is een lokale gezondheidsnota waarin is aangegeven op welke manier de gemeente de gezondheid van haar inwoners wil stimuleren en hoe dat wordt uitgevoerd.

De voorliggende nota Gezondheidsbeleid Maasdriel 2018-2021 geeft richting aan de manier waarop de gemeente wil bijdragen aan de gezondheid van haar inwoners. De gemeente doet dit door uitvoering te geven aan wettelijke taken op het gebied van preventie en gezondheidsbevordering. We willen hierbij inwoners betrekken en stimuleren gezond te leven.

Het gezondheidsbeleid is met nadruk een terrein waar de gemeente kan stimuleren en regisseren, waarbij de echte aanpak plaatsvindt bij de maatschappelijke partners en uiteraard de inwoners zelf.

Gezondheid is en blijft een verantwoordelijkheid van de Maasdrielenaar. De gemeente ondersteunt inwoners om deze verantwoordelijkheid te nemen en we bieden hen laagdrempelig middelen om bewuste, gezonde keuzes te maken. Het aannemen van een gezondere levensstijl is voor inwoners vaak weerbarstig. Het is een taak van de gemeente en de maatschappelijke partners om de inwoners te verleiden tot gezonder gedrag.

1. Kaders

Wet publieke gezondheid

Gemeenten zijn op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg) bestuurlijk verantwoordelijk voor de collectieve preventie (publieke of openbare gezondheidszorg) in hun gemeente. Zij hebben de taak de gezondheid van hun inwoners te beschermen en te bevorderen, ziekten te voorkomen en vroegtijdig op te sporen.

De taken van de gemeenten zijn:

- Algemene bevorderingstaken (artikel 2), onder meer:
 - De afstemming van de publieke gezondheidszorg met de curatieve gezondheidszorg.
 - Epidemiologie, gezondheidsbevordering (preventieprogramma's en voorlichting).
 - Medische milieukunde
- Het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen (artikel 2c)
- Jeugdgezondheidszorg tot 19 jaar (artikel 5)
- Ouderengezondheidszorg vanaf 65 jaar (artikel 5a)
- Infectieziektebestrijding (artikel 6)
- In stand houden van een GGD (artikel 14)

Beleidsplan Wmo en jeugdhulp

In de beleidsnota Wmo en jeugdhulp, vastgesteld in de raad van 14 december 2017, zijn de kaders vastgelegd ten aanzien van het Wmo- en jeugdbeleid in Maasdriel. In die paraplunota wordt de koppeling gemaakt naar het gezondheidsbeleid van de gemeente. De nota gezondheidsbeleid geeft een nadere invulling binnen de kaders zoals gesteld in de beleidsnota Wmo en jeugdhulp. Gezondheidsbevordering en preventie draagt bij aan het welbevinden van inwoners en het voorkomen van zorgtrajecten. Voor specifieke zorg en ondersteuning voor mensen die dit nodig hebben wordt verwezen naar de beleidsnota Wmo en jeugdhulp. De nota

gezondheidsbeleid gaat in op de algehele bijdrage aan de verbetering van de gezondheid van de inwoners, met de nadruk op gezondheidsbevordering en preventie.

In de beleidsnota Wmo en jeugdhulp is over gezondheid opgenomen dat Maasdriel gaat investeren in initiatieven op het gebied van:

- Betrokkenheid en samenwerking met maatschappelijke partners om de leefstijl van inwoners te verbeteren.
- Investeren in aanvullende activiteiten door uitbreiding van de inzet van de buurtsportcoach.
- Organisatie programma's, projecten en interventies: bv. valpreventie, fittest, gezonde school.

Monitors GGD Gelderland-Zuid

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het verkrijgen van inzicht in de lokale gezondheidssituatie. Een cyclus van monitors die door de GGD wordt uitgevoerd brengt de lokale gezondheidssituatie in de gemeente Maasdriel in beeld. Jaarlijks wordt hiervoor de gezondheidssituatie van een andere leeftijdscategorie onder de loep genomen. Door middel van enquêtes is in beeld gebracht hoe de gezondheid beleefd wordt op het gebied van fysieke en psychosociale kenmerken. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd in regionaal verband en ten dele gespecificeerd voor de Maasdrielse situatie.

De monitors die gebruikt zijn als input voor deze nota zijn:

- Volwassenen en ouderenmonitor 2016/2017
- Jeugdmonitor E-MOVO 2015/2016
- Kindermonitor 2013/2014

Uit de gezondheidsmonitors zijn, naast de trends die gelden voor Rivierenland, ook aandachtspunten aan te wijzen die specifiek gelden voor de gezondheidssituatie in Maasdriel. De voornaamste conclusies uit de laatste monitors voor Maasdriel zijn de volgende:

Volwassenen en ouderenmonitor 2016/2017

Gunstiger dan in de regio	Ongunstiger dan de regio
aantal (ernstig) eenzamen	overgewicht en obesitas
mensen met langdurige ziekten/aandoeningen	bewegen
diabetes	voeding
angst en depressieklachten	roken
vallen	alcoholgebruik
mantelzorgers	huishoudelijke dagelijkse levensverrichtingen (HDL)
moeite met rondkomen	

Jeugdmonitor E-MOVO 2015/2016

Gunstiger dan in de regio	Ongunstiger dan de regio
relatie ouders	steun vrienden
schoolverzuim	pesten
ervaren geluk	voeding
bewegen	wel eens alcohol drinken
	verspreiding vervelende foto's / filmpjes

Kindermonitor 2013/2014

Gunstiger dan in de regio	Ongunstiger dan de regio
moeite met rondkomen	opleidingsniveau ouders
lidmaatschap vereniging	passief meeroken
buiten spelen	groente en fruit eten
bewegen	alcoholgebruik ouders
	kindvriendelijke buurt

Op verschillende terreinen blijft de gezondheidssituatie van de inwoners van Maasdriel achter op de regio of de rest van Nederland. Waar op een aantal gebieden landelijk een verbetering in gezond gedrag is te zien, laat de trend in Maasdriel regelmatig een stabilisatie of zelfs verslechtering zien.

1 De Kindermonitor 2017-2018 wordt in juni 2018 verwacht.

2 Een gunstiger score dan andere gemeenten in de regio betekent niet dat geen aandacht nodig is.

Een probleem dat in de hele regio speelt behoeft evengoed actie.

Migranten en gezondheid

De toename van het aantal arbeidsmigranten en statushouders (inclusief de migranten op basis van gezinshereniging) leidt ook tot een toename van gezondheidsvraagstukken. Dit geldt onder andere op het gebied van jeugdgezondheidszorg, infectieziekte- en tuberculosebestrijding, en gezondheidsbevordering. De zorgtaken hiervoor worden uitgevoerd door GGD Gelderland-Zuid. Hiervoor wordt nadrukkelijk samengewerkt met ketenpartners rondom de opvang en integratie van deze doelgroep.

2. Visie

Positieve gezondheid

Het oude gezondheidsbeeld focuste met name op het ziek zijn van personen; je bent gezond als je maar niet ziek bent. Machteld Huber introduceerde het concept positieve gezondheid in Nederland in 2012. In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als "Het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven." In deze visie is gezondheid niet langer meer strikt het domein van de zorgprofessionals, maar van ons allemaal. Het gaat immers om het vermogen met veranderende omstandigheden om te kunnen gaan. Huber onderscheidt in haar concept zes gezondheidsdimensies om het 'gezondheidswelzijn' te meten:

DAGELIJKS FUNCTIONEREN

Basis algemene dagelijkse levensverrichtingen (adl)
Instrumentele adl
Werkvermogen
Gezondheidsvaardigheden

SOCIAAL MAATSCHAPPELIJK PARTICIPEREN

Betekenisvolle relaties
Sociale contacten
Betekenisvol werk
Geaccepteerd worden
Maatschappelijke betrokkenheid

KWALITEIT VAN LEVEN

Geluk beleven
Lekker in je vel zitten
Ervaren gezondheid
Levenslust balans
Genieten

LICHAAMSFUNCTIES KWALITEIT VAN LEVEN

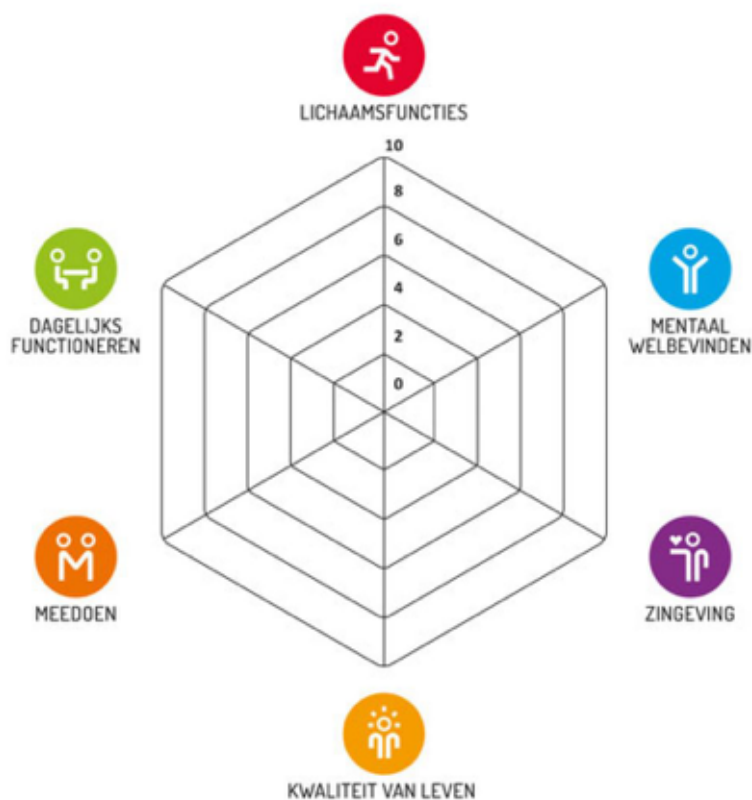
Medische feiten
Klachten en pijn
Medische waarnemingen
Energie
Fysiek functioneren

ZINGEVING

Doelen
Idealen nastreven
Toekomstperspectief
Acceptatie

MENTAAL WELBEVINDEN

Cognitief functioneren
Emotionele toestand
Eigenwaarde
Gevoel controle te hebben

Bron: Institute for Positive Health

Gezondheid is hierbij meer dan afwezigheid van ziekte. Inwoners van Maasdriel beleven hun gezondheid positief als ze kunnen doen wat ze willen, ook als ze een chronische ziekte hebben. Dit betekent ook een investering in het aanpassingsvermogen, bewustwording van gedrag en weerbaarheid van inwoners. Dat vraagt van inwoners dat zij zich bewust zijn van hun mogelijkheden in plaats van hun beperkingen.

Iedereen die zorg of ondersteuning nodig heeft moet die ontvangen. Daar hebben we een zorgstructuur voor ingericht. Het gezondheidsbeleid richt zich op het stimuleren van een gezonde leefstijl en preventie van aan leefstijl gerelateerde ziekten. Ook als je veel zorg gebruikt binnen een bepaalde gezondheidsdimensie kun je worden aangesproken op de andere aspecten van gezondheid. Het ervaren van gezondheid gaat hiermee om het beleven van het totale gezondheidsbeeld op alle dimensies.

Vanuit deze visie willen we meer aandacht vragen voor preventieve activiteiten. Door op tijd te werken aan een goede gezondheid wordt voorkomen dat inwoners in zorg terecht komen. Als inwoners geen zorg nodig hebben zijn ze langer of beter in staat een bijdrage te leveren aan de samenleving. Doordat de inwoner zelf verantwoordelijk is voor een gezonde leefstijl behoudt de inwoner de regie over het eigen welbevinden en zijn omgeving.

De gemeente heeft hierin een faciliterende rol, maar is ook partner van alle andere actoren die bezig zijn met de gezondheid en leefstijl van inwoners. Het brede maatschappelijke veld van eerstelijns zorgverleners, het verenigingsleven tot het onderwijs maakt deel uit van dit systeem. Het gezamenlijk uitdragen van de boodschap van positieve gezondheid maakt het effect sterker en draagt bij aan een breder bewustzijn van de voordelen die een gezonde leefstijl met zich meebrengt.

3. Thema's

Voor de opstelling van deze nota zijn we over de lokale gezondheidssituatie in overleg gegaan met bestuurders, beleidsadviseurs en professionals vanuit maatschappelijke organisaties. De bevindingen zijn beschreven in een uitgangspuntennotitie die is besproken in de commissie Samenleving en Financiën.

De volgende uitgangspunten voor het gezondheidsbeleid zijn geformuleerd:

1. Positieve Gezondheid als concept
2. Gezonde leefomgeving stimuleren: de nieuwe Omgevingswet vraagt een proactieve rol van de gemeente bij de inrichting van de openbare ruimte waarbij meer rekening wordt gehouden met gezondheid.
3. Integrale samenwerking op gezondheidsbevordering: er moet effectief samengewerkt worden met de inwoners en alle betrokken maatschappelijke partners om aan te sluiten op de behoeften uit de samenleving.
4. Voortbouwen op effectieve programma's: vanuit het gezondheidsbeleid lopen al verschillende programma's en acties door verschillende partijen. De programma's die zich hierin effectief hebben getoond zullen voortgezet worden.

De uitgangspunten zijn meegenomen in de verdere bespreking en uitwerking met betrokken partners: eerstelijns zorgverleners als huisartsen, praktijkondersteuners, schoolbesturen, jeugdartsen, de welzijnsorganisatie en het consultatiebureau. Binnen de gemeente is afgestemd met medewerkers van de verschillende beleidsterreinen die bij gezondheid betrokken zijn zoals het gebiedsteam. Op basis van de gegevens uit de monitors van de

GGD, de bespreking van de uitgangspunten met de commissie S&F, de maatschappelijke partners en de betrokkenen binnen de gemeente, kwam een aantal thema's op het gebied van gezondheid naar voren. Hieruit is een selectie gemaakt die de speerpunten vormen waarop de acties zich de komende periode gaan richten.

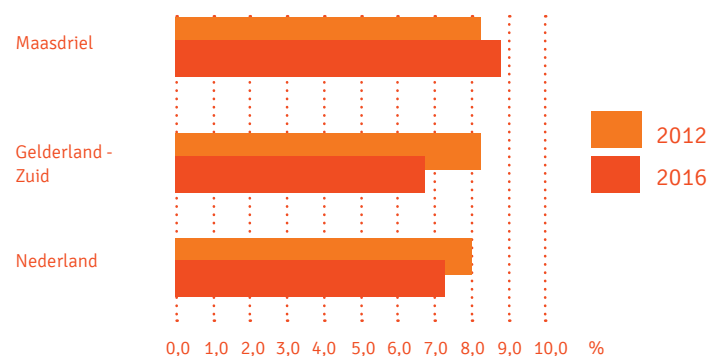
De komende jaren willen we onze aandacht met name richten op de volgende thema's:

1. Alcohol- en middelengebruik
2. Bewegestimulering

1. Alcohol- en middelengebruik

De cijfers uit de gezondheidsmonitor laten zien dat het alcoholgebruik onder zowel jongeren als volwassenen in Maasdriel toeneemt, en daarmee geen gelijke pas houdt met landelijke of regionale ontwikkelingen. Ook op het gebied van voorbeeldgedrag wordt negatief gescoord.

Overmatig alcoholgebruik oude norm
(mannen > 21gl. pw, vrouwen >14 gl. pw)

Figuur 1 bron volwassenen- en ouderenmonitor 2016-2017

Na de ruime landelijke aandacht voor matiging van alcoholgebruik en het verleggen van de wettelijke grens voor alcoholconsumptie van 16 naar 18 jaar is een beweging te zien dat jongeren later alcohol gaan gebruiken en dat het gebruik afneemt. Deze trend zien we momenteel niet in Maasdriel. Om deze ongewenste ontwikkeling om te buigen zal hierin meer worden geïnvesteerd.

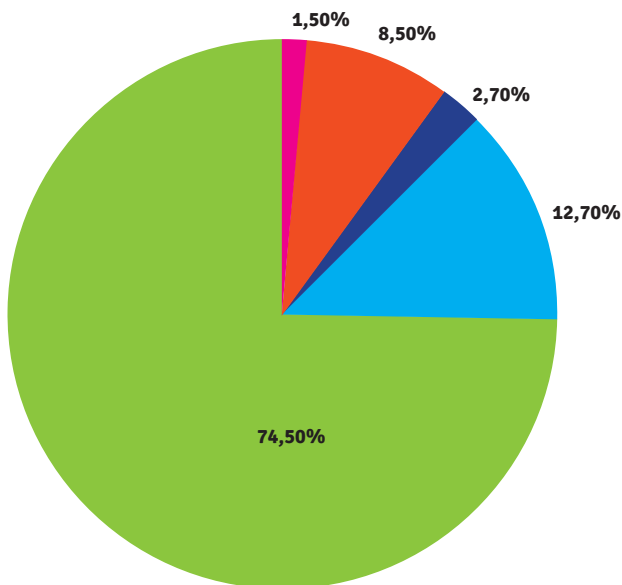
Ook onder volwassenen in Maasdriel houdt het alcoholgebruik geen gelijke tred met de landelijke trend. Waar landelijk het gebruik een forse afname laat zien, is het gebruik in Maasdriel juist toegenomen. Een zorgwekkende trend waarvan het belangrijk is dat deze omgebogen wordt.

De aanpak hiervan is tweeledig. Op het gebied van preventie gaan we inzetten op de bewustwording van de schadelijke effecten van (overmatig) alcoholgebruik en de negatieve rol die alcohol op sociaal gebied kan spelen. Er zullen interventies en programma's uitgevoerd worden die gericht zijn op het matigen van alcoholgebruik.

Aan de handhavingskant moeten we daadkrachtig optreden tegen het onrechtmatig verstrekken en beschikbaar stellen van alcohol. Hier past naast bewustwording ook een meer repressieve aanpak. Er is naast het alcoholgebruik ook toenemende zorg over ander middelengebruik. Verschillende signalen van zorgverleners en politie wijzen op een toename van het gebruik van stimulerende, geestverruimende en verdovende middelen en de hiermee samenhangende overlast. De mate van het gebruik is moeilijk te kwantificeren omdat het in de illegaliteit plaatsvindt. De monitors van de GGD leveren hierover weinig gegevens omdat over dit middelengebruik niet open gecommuniceerd wordt. De aandacht voor het verminderen van het gebruik van deze middelen wordt meegenomen in de aanpak van alcoholgebruik.

2. Bewegestimulering

Het stimuleren van bewegen dient vele doelen. Het brengt vitaliteit en is een goede stimulans in de aanpak van overgewicht. In Maasdriel is het aantal jeugdigen met overgewicht nog steeds te hoog. Metingen jeugdgezondheidszorg GGD Gelderland Zuid (gemiddeld over de schooljaren 2012-2016):

- gezond gewicht
- overgewicht
- ernstig overgewicht
- ondergewicht
- ernstig ondergewicht

Bron: Maasdriel, metingen JGZ (2012-2016)

Hiervoor is in 2017 gestart met het programma 'Maasdriel Gezond'. Samen met partners in het netwerk op het gebied van jeugd en zorg wordt gewerkt aan activiteiten op het gebied van gezonde leefstijl en aanpak overgewicht.

Ook voor volwassenen en ouderen is het belangrijk om in beweging te blijven. Door te voldoen aan de beweegnorm blijft men langer vitaal, voelt zich fitter, wordt de kans op ziekten en chronische aandoeningen verminderd en neemt het aantal valincidenten af. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de vele mogelijkheden die de samenleving en de omgeving

bieden. Het rijke verenigingsleven en de natuurlijke omgeving in Maasdriel bieden veel kansen om meer en beter bewegen goed op de kaart te zetten.

Het stimuleren van beweging past goed binnen het concept van een positieve benadering van gezondheid. Een activiteitenprogramma ondersteunt inwoners in hun keuze voor een gezonde, actieve levensstijl.

Reguliere thema's

Vanuit de opdracht aan de gemeente op het gebied van gezondheidsbevordering besteden we voortdurend aandacht aan een aantal thema's dat onlosmakelijk verbonden is met het gezondheidsbeleid.

Seksuele gezondheid

Activiteiten op het gebied van seksuele gezondheid worden door de GGD uitgevoerd. Dit behelst bijvoorbeeld het soa spreekuur en behandeling of voorlichtingsactiviteiten voor doelgroepen. Daarnaast wordt samengewerkt met intermediairs als docenten en welzijnswerkers.

Ouderengezondheidszorg

Bij de Stichting Welzijn Bommelerwaard zijn een ouderenadviseur en een dementieconsulent werkzaam. De ouderenadviseur ondersteunt ouderen met advies, informatie en begeleiding zodat zij zo lang mogelijk thuis kunnen wonen. De ouderenadviseur bemiddelt bij het verkrijgen van voorzieningen op het terrein van welzijn, wonen en zorg. Daarnaast worden vrijwillige ouderenorganisaties ondersteund bij hun werkzaamheden.

Voeding

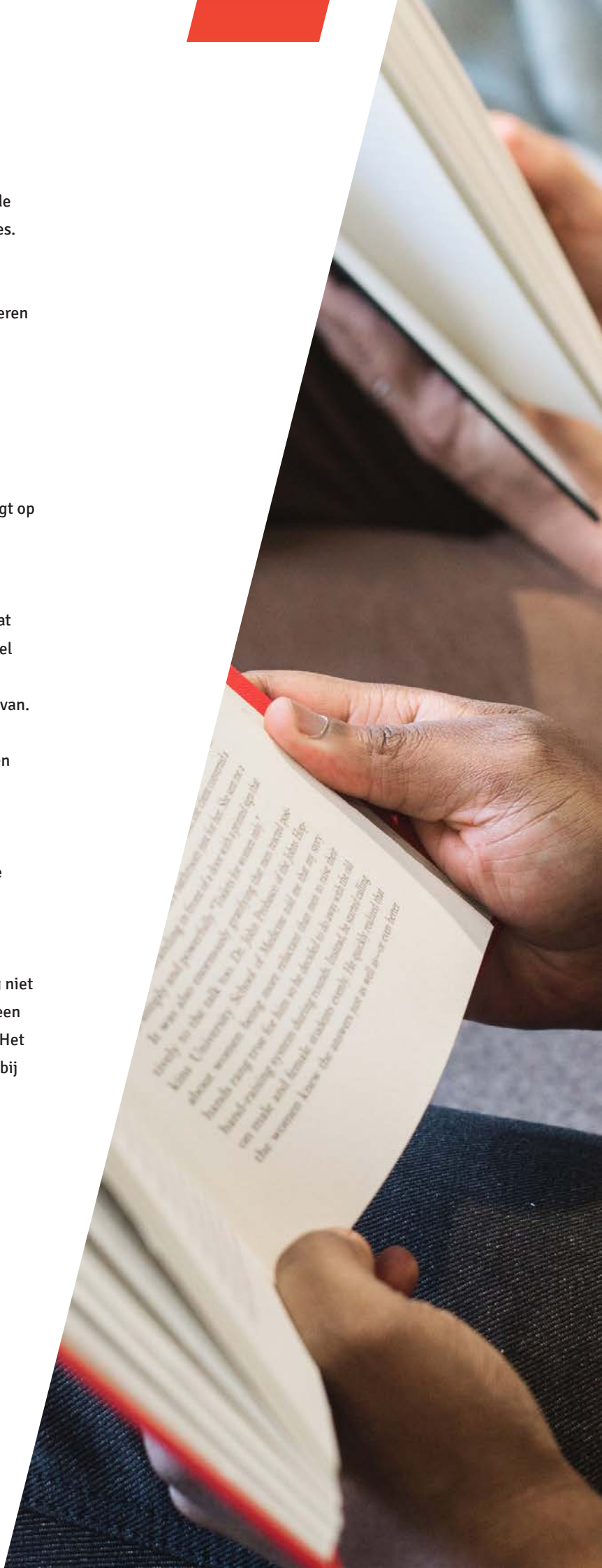
Gezond eten en drinken blijft een basisvoorwaarde voor gezond gewicht en het voorkomen van ziektes. Dit is daarmee onlosmakelijk verbonden met de speerpunten van het gezondheidsbeleid en heeft daarmee een relatie met alles rondom het stimuleren van een gezonde leefstijl. Gezonde voeding raakt aan een thema als overgewicht, waaraan we via de beweegstimulering aandacht willen besteden. Daarnaast bestaat zorg over het probleem van ondergewicht. Ondergewicht kan leiden tot lusteloosheid, weerstandproblemen en kans op botontkalking. Een gezond voedingspatroon draagt op alle fronten bij aan een gezonde leefstijl.

Eenzaamheid

Eenzaamheid is een maatschappelijk probleem dat aandacht vraagt van de gehele samenleving. Zowel professionele hulpverleners, burens, vrienden en familie kunnen bijdragen aan het aanpakken hiervan. De activiteiten die opgezet worden rondom het gezondheidsbeleid dragen bij aan het verminderen van deze problematiek.

Laaggeletterdheid

Een thema dat veel raakvlakken heeft met andere beleidsterreinen, maar ook nadrukkelijk binnen gezondheid de aandacht heeft is de aanpak van laaggeletterdheid. Er is een risico dat kwetsbare inwoners de juiste informatie over gezond gedrag niet tot zich kunnen nemen. Hierdoor is de stap naar een gezondere leefstijl ver weg en moeilijk te zetten. Het aanpakken van laaggeletterdheid draagt daarom bij aan een gezondere leefstijl.

4. Uitvoering

We willen invulling geven aan het gezondheidsbeleid door het uitvoeren van verschillende programma's die bijdragen aan de gezondheidsdoelstellingen. Deze programma's worden uitgevoerd door verschillende partijen onder regie van de gemeente. De programma's die al ontwikkeld zijn en zich effectief hebben getoond zullen worden voortgezet.

A. Preventie- en handhavingsplan Alcohol

Vanuit de Drank- en Horecawet is de gemeente regisseur van het aanpakken van het alcoholgebruik. De effecten van alcoholgebruik voor de volksgezondheid en de veiligheid zijn groot. Uit de monitors van de GGD blijkt dat het alcoholgebruik in Maasdriel fors is en dat dit de oorzaak is van andere problematiek. De gemeenteraad heeft een Preventie- en handhavingsbeleid alcohol vastgesteld op 10 juli 2014. Hierin is vastgelegd welke maatregelen genomen worden om het alcoholgebruik aan te pakken, en op welke wijze we handhaven op het verstrekken van alcohol aan jeugdigen. Hiervoor zijn verschillende acties uitgezet.

Preventie

De activiteiten rondom preventie worden uitgevoerd door IrisZorg en de GGD Gelderland-Zuid. De preventie richt zich met name op het alcoholgebruik door jongeren. Via verschillende projecten van de GGD wordt ook aandacht gevraagd voor een gezonde leefstijl, waarin een matiging van alcoholgebruik een belangrijke factor is. Preventie richt zich naast het direct contact met jongeren ook nadrukkelijk op de omgeving; de ouders, de scholen, de verenigingen en alcoholverstrekkers.

Vanuit het straathoekwerk door IrisZorg worden ontwikkelingen en trends gesignaleerd op het gebied van alcohol, drugs en andere verslavingsvormen. Bij zorgwekkende signalen wordt toegeleid naar passende hulp. Hiervoor werkt het straathoekwerk samen met gebiedsteam, politie en het jongerenwerk van de gemeente.

Op het gebied van preventie voert IrisZorg voorlichtingsactiviteiten en de training Verantwoord Alcoholschinken uit bij sportverenigingen en andere verstrekkers van alcohol. Hierin is ook de combinatie gemaakt met het straathoekwerk onder jongeren. Er is nog veel winst te behalen bij de preventieve activiteiten bij jongeren. Het onderwerp is actueel en er zijn veel landelijke of regionale campagnes waarop kan worden aangesloten. Daarom willen we extra investeren om de bewustwording van de risico's van overmatig alcoholgebruik en gebruik op jonge leeftijd onder de aandacht te brengen.

Wat gaan we doen:

- Aanvullende inzet IrisZorg op preventieactiviteiten.
- Voorbeeldfunctie hanteren: Inzetten van sleutelfiguren, zoals bijvoorbeeld aansprekende sporters.
- Inzetten op meer preventie via het netwerk. Aansluiting welzijn, huisartsen, gebiedsteams, ondernemersverenigingen, scholen.

De aanpak wordt niet beperkt tot alcoholgebruik, maar er wordt ook nadrukkelijk aandacht gegeven aan het gebruik van andere verdovende en roesmiddelen. Voor de uitvoering van aanvullende preventieve activiteiten wordt een aanvullende financiering gevraagd aan de gemeenteraad.

Activiteit preventie alcohol

IkPas is een jaarlijkse terugkerende actie in Nederland waarin wordt gestimuleerd tijdelijk geen alcohol te drinken. Veel mensen hebben onbewust een patroon aangenomen waarbij het vanzelfsprekend is dat ze vrijwel dagelijks meerdere glazen alcohol drinken. Door leerervaringen op te doen in de IkPas-periode wordt men zich bewuster in het maken van een keuze om wel of niet te drinken. Hierdoor worden vastgeroeste patronen doorbroken en is alcohol niet meer vanzelfsprekend. Deelname aan deze actie vereist commitment vanuit de gemeente en wordt ondersteund door IrisZorg.

Handhaving

Bij het verstrekken van een drankvergunning wordt altijd een persoonlijk gesprek met de burgemeester gevoerd. Hierbij wordt gewezen op de verantwoordelijkheid die de aanbieder heeft rondom de verstrekking van alcohol en de regelgeving die hiermee gepaard gaat.

Voor de handhaving op het gebied van de Drank- en Horecawet worden Buitengewone Opsporingsambtenaren (BOA's) ingezet. Dit gebeurt in samenwerking met de gemeenten Den Bosch en Zaltbommel. De BOA's houden zich bezig met toezicht op het verstrekken van alcohol aan minderjarigen, sluiting- en schenktijden en vergunningen. In geval van overtreding volgt in eerste instantie een waarschuwing en bij herhaling een bestuurlijke boete of proces verbaal. Bij voortdurend van de overtreding wordt overgegaan tot intrekking of schorsing van de drank- en horecavergunning. Dit is vastgelegd in de Drank- en Horecawet.

Activiteit handhaving

Samen met handhavers uit Den Bosch heeft IrisZorg tandembezoekjes afgelegd bij voetbalkantines. Hierbij wordt het verstrekken en het effect van alcoholgebruik besproken. Door het tandembezoek wordt benadrukt dat preventie en handhaving hand in hand gaan in het kader van (naleven van) de Drank- en Horeca Wet (DHW). De uitkomsten worden teruggekoppeld en verwerkt in een plan van aanpak zodat verenigingen zich kunnen verbeteren

B. Bewegestimulering

Op het gebied van het stimuleren van bewegen worden verschillende programma's en activiteiten uitgevoerd.

Buurtsportcoaches

In de strijd tegen het overgewicht en het bevorderen van een gezonde leefstijl ondersteunt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de gemeenten in het creëren van voldoende beweegaanbod voor alle inwoners van jong tot oud. Dit gebeurt via de regeling Brede Impuls Sport en bewegen in de buurt. Vanaf eind 2015 zijn er in gemeente Maasdriel vanuit deze regeling buurtsportcoaches actief. Hierin werken buurtsportcoaches van Stichting Welzijn Bommelerwaard samen met de gezondheidsmakelaar van de GGD en de gemeente. Er worden initiatieven en activiteiten opgezet die voldoende beweging voor diverse doelgroepen stimuleren.

Voor de inzet maken we gebruik van middelen die de gemeente hiervoor ontvangt uit de doeluitkering van de overheid en cofinanciering vanuit de GGD. In 2018 heeft de gemeenteraad extra geld ter beschikking gesteld voor het uitbreiden van de inzet.

De buurtsportcoach draagt op verschillende terreinen bij aan stimuleren van gezondheid:

- Aanspreekpunt: Benadert jeugd actief voor het deelnemen aan sportactiviteiten.
- Uitvoerder: Organiseert zelf sportactiviteiten voor verschillende doelgroepen en voert deze uit.
- Aanjager: Stimuleert inwoners tot deelnemen aan en het zelfstandig voortzetten van de beweegactiviteiten.
- Signaleringsfunctie: Signaleert problematiek onder jongeren op het gebied van alcohol/drugsgebruik en gedrag. Verwijst voor de aanpak van problematiek naar de juiste instantie.

Gezondheidsmakelaar

Gezondheidsmakelaars stimuleren de samenwerking op het gebied van gezondheidsbevordering op verschillende niveaus, zoals bijvoorbeeld tussen burgers en professionals, verschillende organisaties en sectoren, publieke en private partijen en preventie, zorg, wonen en welzijn. De werkzaamheden van een gezondheidsmakelaar richten zich op de gezondheidsproblemen en -behoeften van een dorp. Daarom zijn initiatieven waarbij de makelaar betrokken is, in ieder dorp anders. De rol en de opdracht van de makelaar wordt in nauwe samenspraak met de gemeente bepaald.

Fittesten

Het uitvoeren van een fittest geeft de inwoner inzicht in de eigen gezondheidssituatie. Door het uitvoeren van een aantal testen en oefeningen wordt op hoofdlijnen gekeken naar aspecten als uithoudingsvermogen, bloeddruk, reactievermogen, lenigheid en knijpkracht. De uitkomsten worden geanalyseerd en hierop wordt een gezondheidsadvies gegeven. Deze uitkomst wordt gekoppeld aan een beweegadvies dat vervolgens uitgevoerd kan worden bij lokale organisaties of verenigingen. Op deze manier kunnen inwoners hun eigen gezondheid op hoofdlijnen in kaart brengen en actie ondernemen om aandachtspunten aan te pakken. In 2015 zijn met succes fittesten voor ouderen in Maasdriel uitgevoerd. In de nieuwe periode willen we opnieuw een fittest organiseren.

Maasdriel Gezond

Maasdriel Gezond is een project gericht op preventie van over- en ondergewicht bij jeugd waarbij we inzetten op zowel preventie als de organisatie van de zorgketen. Hierbij werken we toe naar een structuur waarin jeugd, ouders, professionals en bedrijfsleven samen werken aan een gezond gewicht.

De insteek is een maatschappelijke beweging op gang te brengen waardoor gezond gedrag de norm wordt. Een beweging waarin het normaal is om naar school te fietsen, regelmatig te bewegen, gezond te eten, water te drinken en waarin ouders betrokken zijn bij gezonde voeding en een actieve leefstijl voor hun kinderen en zelf het goede voorbeeld geven.

Activiteit Maasdriel Gezond

Een voorbeeld van de impact die Maasdriel Gezond kan hebben is te zien in MFC Steen, het nieuwe multifunctionele gebouw van Heerewaarden. De verschillende partijen die gehuisvest zijn in dit multifunctionele gebouw, zetten zich gezamenlijk in om een omgeving te creëren waar gezond eten en bewegen gemakkelijk en leuk is. De beheerder van MFC De Steen werd onder andere geïnspireerd door de vanuit Maasdriel Gezond georganiseerde verenigingsavond over Gezonde Sportkantines. Met wat extra advies gaan ze hun kantine nu van een gezonder aanbod voorzien. Ook participanten de Tweestromenschool en peuterspeelzaal De Wigwam stimuleren kinderen en ouders om te kiezen voor gezond. Edwin Dissel, MR-voorzitter Tweestromenschool; Gezond zien eten, dóet gezond eten". De Steen doet in mei ook mee aan de Bommelerwaardse waterweken, geïnitieerd door Maasdriel Gezond, waarin ze, net zoals bijvoorbeeld de Maasdrielse peuterspeelzalen en de bibliotheek, de jeugd 2 weken lang stimuleren om meer water te drinken.

Bommelerwaard Beweegt

In samenwerking met de Coöperatieve Huisartsenvereniging Bommelerwaard en de fysiotherapeuten is het al bestaande initiatief Bommelerwaard Beweegt doorontwikkeld. Bommelerwaard Beweegt is een initiatief om meer inwoners van gemeenten Maasdriel en Zaltbommel meer te laten bewegen. De website www.bommelerwaardbeweegt.nl fungeert als platform waar het complete sport- en beweegaanbod in de regio te vinden is. Zowel professionals als inwoners kunnen hier gebruik van maken om informatie te vinden over wat er in hun directe omgeving mogelijk is. Daarnaast worden er binnen dit project afspraken gemaakt met de betrokken (zorg) professionals tot gerichte doorverwijzing en begeleiding naar passend aanbod. Hierbij wordt extra aandacht besteed aan de kwetsbare doelgroepen.

C. Reguliere programma's

Op verschillende aanpalende beleidsterreinen worden programma's op het gebied van gezondheid uitgevoerd.

Gezonde School

Een school die op een structurele en samenhangende manier aan de gezondheid werkt, noemen we een Gezonde School. De Gezonde School-werkwijze is een bewezen effectieve manier om aan gezondheid van kinderen te werken. Kinderen die leren en werken op een Gezonde School hebben betere leerprestaties en de gezondheidswinst zorgt voor een lager verzuim. De Adviseur Gezonde School helpt scholen bij het bepalen van de gezondheidssituatie op school en het opzetten van een aanpak. Op basis van de behoefte van de school wordt de strategie bepaald en worden activiteiten opgezet. Er wordt aangesloten op de regionale en landelijke ontwikkelingen op het gebied van gezonde scholen.

Scholen kunnen kiezen uit 8 thema's waar zij volgens de werkwijze van de Gezonde School aan willen werken. De 8 thema's zijn:

- Voeding
- Sport en bewegen
- Welbevinden
- Relationale en seksuele vorming
- Roken en alcohol
- Mediawijsheid
- Fysieke Veiligheid
- Milieu en Natuur

Vanuit de aanpak Gezonde School zijn 8 van de 11 basisscholen in Maasdriel actief aan de slag met gezondheid. Vier van deze scholen een vignet behaald op 1 of meerdere themacertificaten. Er zijn initiatieven om dit programma uit te breiden met een aanpak Gezonde Kinderopvang.

Meer informatie over de Gezonde School is te vinden via www.gezondeschoolgelderlandzuid.nl

Adviseur Gezonde School

De Adviseur Gezonde School begeleidt scholen bij het proces van werken aan een Gezonde School. Op basis van de behoefte van de school wordt de strategie bepaald en worden activiteiten opgezet. De school wordt ondersteunt bij het opstellen van een gezondheidsplan en wordt aangesloten op regionale en landelijke ontwikkelingen op het gebied van gezonde scholen.

Integrale Aanpak Valpreventie

In 2016 is er op initiatief van de gezondheidsmakelaar een ketenoverleg valpreventie Bommelerwaard opgericht. Er is een samenwerking op gang gekomen waarbij een keten wordt gevormd vanaf de vaststelling dat een oudere valgevaarlijk is, tot een geschikt valpreventie aanbod voor de oudere. In deze keten worden preventieve en geïndiceerde programma's uitgevoerd voor ouderen die een hoog risico tot vallen hebben. Hoofddoel van het ketenoverleg valpreventie Bommelerwaard is om het aantal valincidenten onder ouderen 65+ te verminderen. Hierbij zijn diverse partijen aangehaakt

zoals Stichting Welzijn Bommelerwaard, het Rode Kruis, Brabantzorg, SantePartners/STMR en fysiotherapeuten.

De integrale aanpak valpreventie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Inventarisatie aanbod valpreventie
- Afstemmen screening / toeleiding naar preventief aanbod
- Voorlichting aan ouderen
- Inzetten vrijwillige woonadviseurs

Activiteit integrale aanpak valpreventie

In de aanpak op valpreventie zijn in totaal 11 organisaties aangesloten, waaronder Brabantzorg, Stichting Welzijn Bommelerwaard, STMR en diverse fysiotherapie praktijken. De coördinatie van de samenwerking ligt bij de gezondheidsmakelaar.

Door de juiste partijen bij elkaar te brengen, te informeren en faciliteren zijn er inmiddels al meerdere voorlichtingsbijeenkomsten, een Leefbeurs voor ouderen en de nieuwe cursus 'Zicht Op Evenwicht' georganiseerd. Daarnaast is er een verwijzkaart voor zorgprofessionals als huisartsen en praktijkondersteuners ontwikkeld, en is er extra aandacht aan dit onderwerp besteed in de lokale media. De komende jaren blijven deze organisaties samenwerken en de aanpak door ontwikkelen.

Preventie GGZ

Voor het onderwerp preventie geestelijke gezondheidszorg is de gemeente gekoppeld aan de centrumgemeente 's Hertogenbosch. De activiteiten op het gebied van preventie worden uitgevoerd door Ypse, onderdeel van de Reinier van Arkel Groep.

De aanpak bestaat uit:

- Voorlichting: publieksactiviteiten gericht op het bekend maken van bijvoorbeeld zelfhulpprogramma's
- Signalering en advies: deskundigheidsbevordering van verwijzers, vrijwilligers en professionals in het signaleren en bespreekbaar maken van psychische klachten
- Preventie: activiteiten gericht op kinderen van psychiatrische patiënten en verslaafde ouders en ouderen in verzorgingstehuizen

Omgevingswet

Waarschijnlijk treedt in 2021 de Omgevingswet in werking. Op basis van deze wet zijn gemeenten als eerste verantwoordelijk voor de visie op de fysieke leefomgeving, in plaats van de provincie. Gemeenten worden verplicht een omgevingsvisie op te stellen, waarvan ook gezondheidsaspecten onderdeel van de leefomgeving kunnen zijn. De kans die de invoering van de Omgevingswet biedt om de samenhang tussen gezondheid, milieu, veiligheid en ruimtelijke ordening te vergroten en gezondheid in een vroeg stadium een plek te geven in ruimtelijke planvorming wil de gemeente aangrijpen. Daarom is in deze nota de gezonde leefomgeving één van de thema's voor het gezondheidsbeleid.

5. Uitvoeringsafspraken

Belangrijk uitgangspunt van het concept positieve gezondheid is het nemen van de eigen regie door inwoners. De rol van de gemeente en de maatschappelijke partners is het faciliteren van de mogelijkheden om inwoners in staat te stellen activiteiten te ontplooiën en regie te kunnen nemen. Hiervoor is het belangrijk dat er intensief wordt samengewerkt tussen de verschillende partijen, dat men op de hoogte is van elkaars activiteiten en dat activiteiten op elkaar aansluiten. De effectiviteit van de aanpak zal daarmee toenemen.

Belangrijke partners hierin zijn:

- GGD: vanuit de reguliere taken van de GGD en meer specifiek door de inzet van de gezondheidsmakelaar en de adviseur gezonde school.
- Maatschappelijke partners: alle partners die betrokken zijn in het netwerk rondom gezondheid van inwoners zoals:
 - Zorgpartners: huisartsen, praktijkondersteuners, fysiotherapeuten, consultatiebureaus, welzijnsinstelling, verslavingszorg
 - Verenigingsleven: sportverenigingen, EHBO-vereniging, cultuurorganisaties
 - Kerken
 - Onderwijs
- Gebiedsteams: het gebiedsteam heeft een belangrijk rol in het signaleren van problematiek en het doorverwijzen naar activiteiten aanbod.
- Zaltbommel: voor veel activiteiten kan worden aangesloten op gezamenlijke doelen die ook in gemeente Zaltbommel van toepassing zijn. Waar mogelijk zullen activiteiten samen opgezet en uitgevoerd worden.

In samenspraak met alle betrokkenen worden de omschreven activiteiten uitgevoerd. In de uitvoering wordt de gemeente ondersteund door de GGD. Dit is belegd bij de gezondheidsmakelaar en de adviseur gezonde school vanuit de GGD.

Communicatieparagraaf

De communicatie over alle verschillende onderdelen van de gezondheidsnota wordt opgepakt samen met de verschillende partners. Per onderdeel van de gezondheidsnota wordt gekeken naar de te bereiken doelgroepen, doelstelling en de daarbij behorende passende communicatiestrategie. Hierin is het uitgangspunt dat gericht wordt gecommuniceerd naar de doelgroep als dat kan. Acties en middelen worden zo gekozen dat ze passen bij de doelgroep.

6. Financieel kader

Voor uitvoering van het gezondheidsbeleid zijn de volgende budgetten beschikbaar.

BUDGET GEZONDHEIDSBELEID 2018		
GGD Gezond Leven	In begroting GGD	€ 55.500
Buurtsportcoach	Inzet buurtsportcoach SWB	€ 18.600
Buurtsportcoach extra inzet	Inzet buurtsportcoach n.a.v. motie raad	€ 12.000

GGD Gezond Leven

In de opdracht aan de GGD is een belangrijke taak weggelegd voor het uitvoeren van preventieve taken, die onderdeel uitmaken van de wettelijke taak die door de gemeente bij de GGD is belegd. Dit wordt uitgevoerd door de afdeling Gezond Leven en is opgenomen in de begroting van de GGD. Hieronder vallen onder meer de inzet van de gezondheidsmakelaar en de adviseur gezonde school.

Buurtsportcoach

Voor de uitvoering van de taken van de buurtsportcoach wordt een doeluitkering van de overheid ontvangen in het gemeentefonds vanuit de Brede Impuls Sport en Bewegen. Uit dit budget wordt de inzet van de buurtsportcoach van Stg. Welzijn Bommelerwaard betaald.

Via een motie heeft de gemeenteraad aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor de inzet van een buurtsportcoach. Een extra buurtsportcoach is gecontracteerd en per 1 april 2018 begonnen met zijn activeringsactiviteiten gericht op jongeren.

Aanvullend budget

Voor het uitvoeren van aanvullende programma's en activiteiten is extra budget nodig. Hiervoor wordt een financieel voorstel voor besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Bronnen en verder lezen

Nota's

- Landelijke nota gezondheidsbeleid 2016-2019, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Over Bruggen: Meerjarenstrategie 2016-2019, GGD Gelderland-Zuid

Monitors

- Kindermonitor 2013-2014, GGD Gelderland-Zuid
<https://ggdgelderlandzuid.nl/gezondleven/gezondheid-in-cijfers/kinderen-0-12-jaar/>
- Jeugdmonitor E-MOVO 2015-2016, GGD Gelderland-Zuid
<https://ggdgelderlandzuid.nl/gezondleven/gezondheid-in-cijfers/jongeren/>
- Volwassenen- en ouderenmonitor 2016-2017, GGD Gelderland-Zuid
<https://ggdgelderlandzuid.nl/gezondleven/gezondheid-in-cijfers/volwassenen-19-65-jaar/>

Positieve gezondheid

- Site Alles Is Gezondheid. www.allesisgezondheid.nl
- Site Institute For Positive Health: <https://iph.nl/>

Bezoekadres

Kerkstraat 45
5331 CB Kerkdriel

Postadres

Postbus 10.000
5330 GA Kerkdriel

Contact

Bel: 14 0418
info@maasdriel.nl

